

medya ak pledwaye

lide pou atik ak repòtaj

sipò

Atik ak repòtaj nan medya sou sipò

Souvan, gen kèk atik ak repòtaj sou pwoblèm vyolans sou fanm ak VIH/SIDA anndan medya. Men, anpil jounalis pa bay twòp enfòmasyon sou moun ki ap mete pouvwa yo ansanm pou yo fè fas ak pwoblèm sa yo. Nivò konsyans kominote a sou pwoblèm vyolans sou fanm ak VIH/SIDA ap monte chak jou pi plis. Poutèt sa, moun nan kominote a ap twò kontan jwenn atik ak repòtaj sou moun ki ap bay youn lòt sipò pou vyolans sou fanm kaba. Jounalis yo ap twò kontan jwenn sijè atik ak repòtaj sou sa tou. Dokiman sa a genyen kèk lide atik ak repòtaj ou ka pwopoze jounalis yo; se kèk lide yo ta kapab fè rechèch sou yo, epi ekri atik oswa fè repòtaj pou fè pwomosyon relasyon egalego nan lide pou kominote a fè fas ak pwoblèm pouvwa, vyolans sou fanm ak VIH/SIDA.

Premye lide pou atik ak repòtaj sou moun ki ap bay lòt sipò

GASON KI AP BAY GASON SIPÒ

Pi fò gason pa fè vyolans sou fanm, men pi fò nan yo rete sou silans yo fas ak vyolans sa a. Gason ki pa fè vyolans yo gen responsablite pou yo pale ak lòt gason yo. Menm lè, nan kòmansman, gason ki fè vyolans sou fanm yo ka fache poutèt moun pale avèk yo sou koze vyolans lan, anpil gason ap fini pa santi yo soulaje poutèt yo jwenn yon moun pou yo pale sou pwoblèm yo genyen lakay yo. Epitou, lè yo rive konprann avantaj ki genyen nan pa fè vyolans, souvan yo montre yo vin enterese chanje. Kominote a t ap twò kontan wè yon repòtaj sou gason ki ap bay lòt gason sipò, epi ki ap ede yo fè chanjman pozitif nan lavi yo. Kèkfwa, gen gason ki ta renmen chanje, men yo pè sa lòt gason parèy yo pral di. Yon atik, oswa yon repòtaj sou gason ki chanje, epi ki ap bay youn lòt sipò, kapab ankouraje lòt gason yo chanje tou.

Sijesyon pou entèvyou:

- Entèvyou ak gason ki ap ofri sipò yo bay lòt gason ki fè vyolans sou fanm, epi ki ap ede yo chanje. Konsa, kominote a ap kapab kapab aprann avantaj ak difikilte ki genyen nan bay gason sipò pou chanjman, ansanm ak konsèy sou jan pou sa fèt.
- Entèvyou ak gason ki te jwenn sipò nan men lòt gason, epi ki aprann kijan pou yo jere relasyon yo san yo pa sèvi ak vyolans.

Dezyèm lide pou atik ak repòtaj sou sipò

SÈVIS PWOFEZYONÈL

Pwofesyonèl yo genyen yon kalite sipò espesyal yo bay nan zafè diminye vyolans sou fanm ak VIH/SIDA nan kominote yo. Genyen anpil pwofesyonèl ki mete tèt yo ansanm pou yo kapab vin gen plis konpetans, resous ak teknik pou yo kapab bay kalite sipò sa a. Men, pa gen anpil moun ki konnen sèvis pwofesyonèl ki egziste yo. Epitou, pou anpil moun, zafè ale nan yon sant sante, yon komisarya polis, oswa bò kote yon ajan sante rete yon mistè ki bay kè kase. Moun nan kominote a bezwen tandè pwofesyonèl yo menm ki ap esplike yo poukisa li ta bon pou yo vin pran sèvis sa yo nan men yo, epi kisa yo dwe atann yo lè yo vini. Moun nan kominote a t ap enterese wè yon atik oswa yon repòtaj sou pwofesyonèl nan domèn nan ki ap bay fanm, gason ak jèn yo sipò. Sitou, atik oswa repòtaj ki bay enfòmasyon sou ki kote pou yo ale ak ki sipò yo kapab jwenn nan divès sikonstans ki gen rapò ak pouvwa, vyolans sou fanm ak VIH/SIDA.

Sijesyon pou entèvyou:

- Entèvyou ak fanm ki te itilize sèvis sante ak lapolis apre yo te sibi vyolans, pou moun ka tandè pale de avantaj ak difikilte ki genyen nan jwenn sèvis sa yo, epitou tandè konsèy fanm sa yo genyen pou lòt fanm.
- Entèvyou ak gason ki te al pran sèvis kawonnseling ak depistaj VIH/SIDA ansanm ak madanm yo, yon jan pou montre gason yo bezwen sipò tou, ak kijan fanm ak gason kapab mete pouvwa yo ansanm pou yo jwenn sipò.
- Entèvyou ak polisye, pwofesyonèl lasante ak ajan sante, pou nou ka jwenn enfòmasyon sou sèvis yo ak jefò yo menm ap fè pou amelyore sèvis ki gen rapò ak vyolans sou fanm ak VIH/SIDA.

Twazyèm lide pou atik ak repòtaj sou sipò

MOUN NOU KONNEN PI BYEN YO

Lè pa genyen sipò fòmèl, souvan se rezo enfòmèl yo, tankou fanmi, zanmi ak kominote a, ki bay moun yon chans. Yon atik, oswa yon repòtaj sou rezo sipò enfòmèl yo kapab fè tout moun sonje yo gen yon gwo kalite bakòp sekirite ki la pou yo nan moman difisil, tankou nan moman gwo chanjman nan lavi yo. Yon atik, oswa yon repòtaj konsa ta kapab ankouraje moun pran desizyon enpòtan epi travèse chanjman difisil nan lavi yo, paske yo konnen yo kapab chache jwenn sipò nan men moun yo konnen pi byen yo, tankou fanmi, zanmi, vwazen, aktivis ak lidè lokal, oswa divès gwoupman kominotè.

Gen tout kalte moun tout kalte laj ki ap bay lòt moun sipò sou pwoblèm vyolans sou fanm ak VIH/SIDA. Lè moun tandè pale de kalte sipò ki genyen yo, sa ka ankouraje yo fè menm jan an tou.

Sijesyon pou entèvyou:

- Entèvyou ak lidè legliz yo, pou moun kapab konnen ki sipò yo bay nan kongregasyon yo pou yo ka fè fas ak pwoblèm pouvwa, vyolans sou fanm ak VIH/SIDA .
- Entèvyou ak gwoupman katye pou moun kapab tandè konsèy yo ak estrateji yo te mete sou pye pou yo diminye vyolans sou fanm nan zòn pa yo.
- Entèvyou ak aktivis nan kominote a, pou yo kapab esplike rezon ki fè yo angaje tèt yo nan travay aktivis la, ak ki kalite satisfaksyon yo jwenn ladan li.

Katriyèm lide pou atik ak repòtaj sou sipò

SIPÒ KI CHANJE LAVI MOUN

Kèkfwa, pwoblèm ki genyen nan bay lòt moun sipò konn dekouraje nou bay sipò nou ta kapab bay. Nou bliye enpòtans sipò nou kapab genyen an. Lè nou tandè yon moun rakonte jan sipò li te jwenn te chanje lavi li, sa ka ede nou. Nan zafè vyolans sou fanm ak VIH/SIDA, fanm ak gason konn jwenn sipò nan men lòt moun. Sipò sa a non sèlman konn chanje lavi yo, men li konn sove lavi yo nan anpil ka tou. Yon atik, oswa yon repòtaj sou sipò moun te jwenn nan sitiyasyon pèsònèl yo kapab ede moun nan kominote a konprann jan yon sipò, menm toupiti, kapab ede yon moun jwenn pouvwa li si tèlman bezwen an.

Sijesyon pou entèvyou:

- Entèvyou ak fanm nan kominote a ki chape anba vyolans, oswa ki ap viv ak VIH/SIDA, epi ki santi jan sipò sa a te itil yo nan moman eprèy yo t ap travèse.
- Entèvyou ak gason ki te chwazi viv san yo pa fè vyolans, epi ki santi sipò lòt moun te ba yo se pi gwo bagay ki te ede yo reyisi fè sa.
- Entèvyou ak jenn fanm ki te retire kò yo nan relasyon kote yo te anba presyon pou fè bagay ann echanj favè, gras ak sipò fanmi ak zanmi.

Senkyèm lide pou Atik ak repòtaj sou Sipò

AKTIVIS KOLE ZEPÒL

Toupatou nan tout kominote nou yo, genyen fanm ak gason ki ranmase kouraj yo pou yo leve kanpe kont sitiyaasyon sa a, ki di kareman yo pa dakò ak diskriminasyon, move non ak lonje dwèt ki ap fèt sou fanm yo. Malgre konsekans sa ka genyen pou yo nan sosyete a, fanm ak gason sa yo leve kanpe kont enjistis, yo lonje men bay lòt yo, yo pa pè aji yon lòt jan nan pawòl yo ak aksyon yo. Yon atik, oswa yon repòtaj sou aktivis sa yo kapab ankouraje lòt moun pou yo tounen aktivis tou, oswa sa ka fè yo bay aktivis yo sipò. Sa ki pi enpòtan, atik sa a oswa repòtaj sa a kapab montre kijan moun nan kominote a kapab kore bèl aksyon aktivis yo; yo kapab fè solidarite ak fanm ak gason sa yo, yo ka fè mesaj aktivis sa yo pase nan konvèsasyon yo konn genyen chak jou, oswa yo kapab senpman remèsye yo pou travay y ap fè a.

Sijesyon pou entèvyou:

- Entèvyou ak aktivis popile ki ap pale sou pwoblèm pouvwa, vyolans sou fanm ak VIH/SIDA, pou moun ka konnen defi ki genyen nan travay aktivis yo, e ki enpòtans sa genyen lè yo jwenn sipò nan men lòt moun.
- Entèvyou ak moun nan kominote a ki kapab pa aktivis popile, men ki poze yon seri ti aksyon chak jou nan lavi yo ki montre yo kore travay aktivis yo.

Sizyèm lide pou atik ak repòtaj sou sipò

BIZNIS KI FONKSYONE AK SAJÈS, RESPÈ AK KONPASYON

Kèkfwa, biznis yo konn antre nan prevansyon vyolans sou fanm ak VIH/SIDA. Oframezi, yo mete sou pye yon seri regleman sou VIH/SIDA nan travay la. Yo bay anplwaye yo sipò pou yo ka bati relasyon fanm ak gason ki pa gen vyolans, epi yo mete sistèm anplas pou ede sa moun ki ap sibi vyolans yo. Yo se modèl pou lòt biznis ki ta renmen bay anplwaye yo menm kalite sipò sa yo, men ki pa konnen ki kote pou yo ta kòmanse. Yon atik oswa yon repòtaj sou biznis sa yo ta yon ankourajman pou kominote a, epi sa se yon siyal ki ta montre genyen chanjman ki ap fèt nan kominote a.

Sijesyon pou entèvyou:

- Entèvyou ak mèt biznis ki ap mete chanjman sa yo sou pye, yon jan pou moun kapab jwenn konsèy sou kisa pou yo fè pou yo ka swiv egzanp sa yo.
- Entèvyou ak anplwaye ki ap travay yon kote konsa, pou moun ka tande yo pale sou avantaj ki genyen lè yon moun ap travay kote yo bay moun sipò.

Si w bezwen plis ransèyman sou SASA!, kontakte nou:
Repanse Pouvwa (509) 3617 1815 • annanpechevyolans@gmail.com • Beyond Borders (011) 202 686 2088 • www.beyondborders.net
Pou vèsyon orijinal SASA! ann Angle: www.raisingvoices.org/sasa
Tèks sa a, se yon adaptasyon vèsyon orijinal SASA! Raising Voices ak ilustrasyon atis Marco Tibasima. Se yon ekip Repanse Pouvwa/Beyond Borders avèk atis Chevelin Pierre plis grafis EducaVision ki reyalize adaptasyon an pou Ayiti.

SASA!
An n anpeche vyolans sou fanm ak enfeksyon VIH